

Värskas valla sõnumid

Number 3 (6) september 2005

SÜGISMÖTTED

REIN JÄRVELILL,
vallavanem

AHTI KÕIV,
vallavolikogu esimees

Kätte on jõudnud järjekordne sügis, päevad lähevad lühemaks ja ilmad külmemaks. Heidame peast suvemõtted ning valmistume pimedaks ja külmaks talveajaks. Mõtleme sellele, mis hinnaga talvel toa soojaks saame ehk teisisõnu, mõtleme energiamajandusele. Energiakandjate turul on aga lood kriitilised. Maailma naftaturgudelt tuleb meie jaoks ainult halbu uudiseid: naftabarreli hind on purustanud järjekordse hinnabarjääri ja pürib uute hinnarekordite poole. Ka teiste energiakandjate hinnad tõusevad, räägitakse gaasi hinna tõusust, samuti on kalliks läinud küttepuit. Kindlasti ei jäta see jälge jätmata ka meie kõigi rahakotile, sest põhjamaise ja hajaasustatud riigina tuleb meil sooja saamiseks oma elamist kütta ja eluvajaduste rahuldamiseks pikki vahemaid sõita. Kallimaks lähevad kõik teenused, mis seotud transpordi ja energeetikaga. Juba ongi maakonnas tõusnud bussipiletite hinnad. Elukallidus tõuseb

soovimatult kiiresti. Hinnatõus ei jäta puutumata ka vallaeelarve kulusid, tulude poolelt aga mingit ekstra lisa oodata ei ole. Seega seisame kõik raske valiku ees, kuidas hoida kokku ja kuidas säästlikult kasutada energiat. Energia sääst ja taastuvenergia otsimine saabki lähiaastate meie kõigi suurimaks ülesandeks ning ehk tuleb meilgi Värskasse rajada oma, hakkepidul töötav kombijaam, kust saaksime kogu vajamineva soojuse ja elektrienergia.

Veel mõni aeg tagasi tundus, et Värskas on päris turvaline kant, kus pole erilisi probleeme vargustega. Viimased nädalad on kahjuks näidanud vastupidist ja pannud meid punastama lasteaia- raamatukogu ehitajate ees. Ehitusobjektilt on varastatud väga mitmesugust ehitusmaterjali ja sanitaartechnikat. On kahju, et paar kratti on suutnud tõsiselt kahjustada Värskas valla mainet ning tekitanud majanduslikku kahju ehitajale. Siit ka palve, kui keegi pakub teile soodsalt

müüa ehitusmaterjale, andke sellest teada.

Kuigi lugu algas negatiivsetes toonides, tahame jätkata hulga positiivsemalt.

Möödud suvi näitas, et Värskas ja laiemalt Lõuna-Eesti on nõutud puhkepiirkond ning nädalavahetustel on tõsine kunst leida vaba ööbimiskohta ja seda vaatamata sellele, et Värskas on kõige rohkem majutuskohti Põlva maakonnas. Siit edasi julgeksime pakkuda välja kindlalt toimiva äriidee: korrastage oma maakodu või suvila ja pakkuge turismitalu teenuseid. Turism on kasvav tööstusharu ja kindlasti suurenevad need rahad, mis liiguvad turismiäris. Rääkides aga turismiärist ja teenindusest, ei saa mööda minna heast teenindusest ja täiendkoolitusest. Selge on see, et klienditeenindajad vajavad pidevat koolitust. Teeninduses on äärmiselt oluline jätta meeldiv mälestus suhtlemisoskusest ja suhtumisest klienti, selle eelduseks on aga heatasemeline ja professionaalne klienditeenindus. Teeninduses võib ju tilk tõrva rikkuda kogu meepoti ja negatiivne maine või elamus liigub oluliselt kiiremini kui positiivne sõnum. Seda eriti Eestimaal, kus põhjamaiste inimestena oleme äärmiselt kitsid kiitustega. Setomaa Valdade Liiduga olemegi võtnud üheks eesmärgiks koolitada meie inimesi, kes tegelevad klienditeenindusega. Põhilised koolituse suunad oleksid giidkoolitus, klienditeenindus ning turundus. Kui projektid leiaksid rahastust, siis oleks see kindlalt tõhus panus meie turismisektori arengusse.

Koos sügisega on saabunud ka eelarvete koostamise aeg. Ootame huviga 2006.aasta riigieelarve vastuvõtmist. Kas valitsus realiseerib kõik oma lubadused seoses piiriäärsete teede korrastamisega? Kas lubatud teeremondi ja -ehituse miljonid tulevad Setomaale? Loodame, et koos Putini poolt tagasi võetud allkirjaga Eesti-Vene piirilepingult, ei võta Eesti valitsus tagasi oma lubadust korrastada piiriäärsed teed. Usume siiski, et Eesti valitsus on sõnapidaja. Juba käisid Saatse- Matsuri otsete projekteeerijad Piusa ääres ning tee projekteerimine läheb lahti. Ka vald on alustanud vallateede projekteerijate otsimist Perdakusse ja Lutepäele. Kohe- kohe algab ka vallaeelarve kokkupanemine. Aga veel enne eelarve lõplikku valmimist peame üle vaatama valla arengukava ning samuti loodame kehtestada valla üldplaneeringu, nende kinnitamine jääb ilmselt aga juba uuele volikogule.

Nagu näete ei saa mööda minna ka volikogu valimiste temaatikast. 13.septembril toimus selle volikogu viimane istung. Hea uudis on aga see, et vallarahval on jällegi võimalus anda hinnangut valla juhtimisele, on ju valimiste näol sisuliselt tegemist vallavalitsuse usaldushäätetusega. Seniste vallajuhtidena täname kõiki vallavolikogu liikmeid oma suure töö eest vallavolikogus, samuti tänusõnad kõigile ettevõtetele ja vallaelanikele, kes on oma panuse andnud valla kiirese arengusse!

SOOVIME KÕIGILE KAUNIST SÜGIST!

VÄRSKAS UUED LASTEAIJA JA RAAMATUKOGU RUUMID

Septembri lõpus valmib kauaoodatud Värskas lasteaia juurdeehitus ja vana osa renoveerimine. Juurdeehitusse, I korrusele saab ruumid Värskas Raamatukogu, mis senini tegutses vallamaja III korrusel.

Endised ruumid olid kitsad ja ei vastanud raamatukogudele kehtestatud nõuetele. Hoones on ruumi nii lugemisaalile koos arvutitöökohtadega, ajakirjanduse nurgale kui puhkenurgale. Olemas on spetsiaalsete riulitega arhiiviruum ja personaliruum. Raamatukogu on lasteaia ees eraldi sissepääsuga. Raamatukogu hakkab teispäeviti ja neljapäeviti lahti olema kella 19.00, et ka töökäijatel oleks võimalik raamatukogu mugavamalt külastada.

Juurdeehituse II korrusele saab lisapinna lasteaed, kus on olemas kauaoodatud liikumissaal, väike aula ning avar mänguruum ja magamistuba vanemale

rühmale ning personaliruumid. Vanas osas on samuti kõik ruumid renoveeritud: vahetati aknad ja siseuksed, paigaldati ventilatsioonisüsteem, viimistleti seinad ja laed ning ruumides, kus põrandakatted väljavahetamata uuendati, ka põrandad. Kõik sanruumid on saanud uue rõõmsa ilme. Uuendati lasteaia mänguväljakut- juurde muretseti turnimisväljakud koos liumägede ja kiikudega. Liivakastid, mängumajake ja olemasolevad turnimisvahendid said uue värvilise ilme. Samuti kõnnitee koos piirdeaia on uus ning hoone on saanud soojustuse koos kollase-oranzilise välisilme. Järgmisesse aastasse jääb juurdepääsu tee ja väikese parkla uuendus. Kogu suve kestunud objekti peatöövõtja on AS Eviko (Tartu), mõningad tööd teostas OÜ Verska Calor (Värskas). Mööbli

tarnija on OÜ Virelton (Narva). Tööd teostati AS Resand ja AS Marksi projekti ehitusprojektide alusel. Juurdeehituse osas lähtuti AS Vaikla Disan sisekujundusprojektist. Objekti kogumaksumuseks koos mööbli ja mänguväljaku uuendamisega kujunes 6,5 miljonit krooni, sellest üle 1 miljoni saadi finantseerimistoetust EAS Kohaliku füüsilise elukeskkonna arendamise programmist, üle 50 000 krooni Kultuuriministeeriumist ning ülejäänud objekti maksumus finantseeriti valla eelarvest, pangalaenu abil.

Järgmine objekt mis läheb renoveerimisele, veelloodetavalt 2005.aastases, on Saatse Seto muuseum. Riigihange ehitaja leidmiseks on välja kuulutamisel ja plaanis on korrastada hoone välisilmet ning sisemised ruumid. Toetust objekti korrastamiseks saadi Phare EBI pro-

grammist ligi 900 000 EEK ulatuses ja Kultuuriministeeriumist 200 000 krooni ulatuses. Noortele loodame valmis saada selle aasta sees kauaoodatud katusealuse skatepargi. Skatepargi rajamist on toetanud Keskkonnainvesteeringute programm (80 000 krooni), Eesti Olümpiakomitee (20 000 krooni), Hansapanga "Paneme tähed särada" programm (30 000 krooniga). Valminud lasteaia ja raamatukogu ruumid on toredaks kingituseks valla väikestele ja suurtele elanikele. Oma meelispaiga valmimist pole kaua oodata ka noortel.

RUTT RIITSAAR,
arendusnõunik

VALIMISEELSED TOIMETUSED JA INFO VALIMISPÄEVAKS

VALERIA LITVINENKO, vallasekretär

Vastavalt kehtivale kohalike omavalitsuse volikogu valimise seadusele on Värskas valla valimiskomisjon registreerinud neli erakonda ja ühe üksikkandidaadi. 09. septembril 2005 läbi viidud liisuhetmise tulemusena erakondade järjestus on: nr 1- Eestimaa Rahvaliid, nr 2 - Eesti Reformierakond, nr 3 - Sotsiaaldemokraatlik Erakond, nr 4 - Eesti Keskerakond ja nr 5 all on ainuke üksikkandidaat - Elmar Hunt. Samal päeval valimiskomisjon kandis kandidaate Värskas valimisringkonna kandidaatide koondnimekirja numbrite järjekorras, mille tulemus on alljärgnev: **Eestimaa Rahvaliid** nr 101 Vello Kikamägi nr 102 Sirje Kruusamäe nr 103 Vello Saar nr 104 Heini Kena nr 105 Helder Kotov nr 106 Aivo Toonekurg nr 107 Endel Kapten nr 108 Georg Mahla

AVALIKU ÜRITUSE KORRALDAJATELE

Värskas vallas toimub rohkesti erinevaid kultuuri-, spordi - jt avalikke üritusi. Hilisemate probleemide ärahoidmiseks ja ürituse tõrgeteta sujumise kindlustamiseks tuletaks ürituste korraldajatele meelde vajalikke koostööstusi ennem ürituse algust.

Värskas valla avaliku korra eeskirjast lähtudes on välitingimustes toimuva avaliku ürituse, kus osaleb rohkem kui 100 inimest või mis kestab kauem kui ühe ööpäeva, korraldamiseks nõutav vallavalitsuse ja valla konstaabli kirjalik koostööstus vähemalt seitse päeva enne ürituse algust. Vastavas avalduses peaksid olema järgmised andmed: ürituse nimetus, toimumise aeg ja prognoositav kestus, ürituse sihtgrupp, tasuline või tasuta üritus, eeldatav osavõtjate arv, alkoholi müümine üritusel, ürituse eest vastutavad isikud ja nende kontaktandmed, helitehnika kasutamine, parkimise korraldus.

Kuna tegemist on piiräärse alaga, on vajalik teatamine piirivalvele. Kui üritus nõuab olemasoleva liiklus-

nr 109 Margus Karro nr 110 Sirje Purik Eesti Reformierakond nr 111 Ahti Kõiv nr 112 Jüri Luts nr 113 Oleg Kostõgov nr 114 Helju Mikitalo nr 115 Vello Lövi nr 116 Rein Zaitsev nr 117 Maret Vabarna nr 118 Einar Raudkepp nr 119 Vaido Üibo nr 120 Erik Kõopuu nr 121 Illar Laanetu nr 122 Riina Laats **Sotsiaaldemokraatlik Erakond** nr 123 Rein Järvelill nr 124 Raul Kudre nr 125 Taivo Toomas nr 126 Margus Kraav nr 127 Paul Parm nr 128 Merike Tein nr 129 Mare Lallu nr 130 Ülo Kõivo nr 131 Ilme Hoidmets nr 132 Laine Lövi nr 133 Paul Padumäe nr 134 Silver Hüdsi nr 135 Mati Poolak nr 136 Hillar Heil nr 137 Katrin Satsi nr 138 Aavo Auser **Eesti Keskerakond** nr 139 Toivo Nõgesmäe nr 140 Kristi Mäeste **Üksikkandidaat** nr 141 Elmar Hunt

10. kuni 12. oktoobri 2005. a võib eelhääletada Värskas vallamajas (Pikk 12, Värskas alevik) kella 12.00 kuni

skemi ümberkorraldamist, on vajalik koostööstus maanteeametiga. Kui toimumas suurem üritus looduses (jääraja sõit järvel jne), peab koostööstama ürituse keskkonnaametiga. Kui üritusel toimub kauplemine ning ettevõtja ei ole kantud Majandustegevuse Registrisse kui Värskas vallas tegutseja, siis on vajalik pöörduda vallasekretäri poole registrisse kandmiseks ja tasuda riigilõivu 300 krooni. Kui ettevõtja on Majandustegevuse Registrisse kantud kui Värskas valla ettevõtja, tuleb taotleda vaid müügipilet, mille maksumuseks on 25 krooni. Pileti väljastab vallasekretäri abi. Avalikud üritused on rahvapaidustused, kontserdid, spordivõistlused, usulised üritused, laadad, näitused, meelevaldused, demonstratsioonid, miitingud jne. Ürituse korraldaja peab tagama avaliku korra ja vajadusel parkimise ning on kohustatud kasutatud ala korrastama hiljemalt üritusele järgneva päeva hommikuks 10.00.

kella 20.00. See võimalus on nendele valijatele, kes ei saa oma valimisõigust kasutada 16.oktoobril 2004.a oma elukohas (elukoha aadressiks loetakse rahvastikuregistris olevat aadressi).

Sel korral on võimalik hääletada ka interneti kaudu, kuna seaduse muudatus e-hääletamise võimalikkuse kohta on kinnitatud. E-hääletamisel valija peab kontrollima oma ID-kaardiga saadud koodide kehtivust (koodid kehtivad kaks aastat kättesaamisest alates), kuna hääletamisel programm küsib nii esimest kui ka teist koodi. Tehnilisel e-hääletamine on võimalik interneti ühenduse ja ID-kaardi lugeja olemasolul (ID-kaardi lugeja programmi on vaja arvutisse allalaadida).

Valimispäeval, ehk 16. oktoobril 2005.a, valimisjaoskond Värskas on avatud kella 9.00 kuni 20.00 ning valijatel on võimalus kohale sõita bussiga. Buss teeb kaks ringi alljärgneval marsruudil:

Värskas	09.00	12.00
Saatse	09.30	12.30
Värskas	10.00	13.00
Matsuri	10.30	13.30
Kolodavitsa	10.35	13.35
Värskas	11.15	14.15
Podmotsa	11.30	14.30
Värskas	11.45	14.45

Täiendavat informatsiooni saate, kui helistate vallasekretäri telefonil 79 64 733, kes on valla valimiskomisjoni esimees.

Värskas valla avaliku korra eeskirjade järgi ei ole lubatud alaealistele viibimine täiskasvanud saatjata avalikes kohtades kella 23.00–6.00. Ajavahemikus 1. juunist kuni 31. augustini on alaealistel keelatud viibida täiskasvanud saatjata avalikes kohtades kella 24.00–5.00. Alaealiste ürituste korraldajad peavad jälgima, et üritus lõpeks üldjuhul vähemalt pool tundi enne alaealiste avalikus kohas viibimise aja lõppemist. Ainult erandjuhtudel võib vallavalitsus kehtestada alaealiste ürituse kestuse hilisemalt, kui eespool mainitud, koostööstajalt vastu head ning põnevat üritust korraldajate põhjendatud taotluse alusel. Vajalikest teavitamistest ja koostööstajatest hoolimata ei tasu head ning põnevat üritust korraldamata jätta. Kui tundub keerule, küsige nõu vallavalitsusest.

RUTT RIITSAAR, arendusnõunik

Vallavolikogu tööst

16. juuni 2005.a istungil
 •Kinnitati kohalike teede teehoiukava.
 •Otsustati anda rendile Värskas Vallavalitsusele kuuluvad ruumid kogupinnaga 41,5 m², aadressil Pikk 12, Värskas alevik kirjaliku enampakkumise korras.
 •Kinnitati Värskas Vallavalitsuse 31.12.2004 majandusaasta aruanne. Majandusaasta aruanne koosneb tegevusaruandest, raamatupidamise aastaaruandest ning audiitori hinnangust majandusaasta aruande õigsuse ja tehingute seaduslikkuse kohta.
 •Kinnitati valla lisaelarve tulude mahuga 132 9718 krooni ja kulude mahuga 132 9718 krooni.
 •Otsustati taotleda Värskas valla munitsipaalomandisse järgmised maauksused: Treski, Podmotsa, Matsuri, Väike- Rõsna külas asuvad tsässonate maad, Värskas alevikus asuva tsässona varemate maa, Seto Talumuseumi filiaali Saates muuseumi teenindamiseks vajalik maa, Matsuri telefonikeskjaama teenindamiseks vajalik maa, Värskas alevikus detailplaneeringu järges Lasteaia tänava maa, Treski ja Lobotka külaplatsid.
 •Võeti vastu otsus Tedre maauksuse jagamise kohta.
 •Korrigeeriti Värskas valla külade piire.
 •Kehtestati lihtsustatud korras koostatud detailplaneering nimetusega MAIE I, aadressil Värskas alevik.

11. juuli 2005.a istungil
 •Moodustati 2005.aasta kohaliku omavalitsuse volikogu valimiseks Värskas valla valimiskomisjon järgmises koosseisus: valimiskomisjoni esimees- V.Litvinenko, liikmed- H.Järveveer, S.Ojaperv, H.Jõhvik, E.Suss, asendusliikmed- R.Leopard, N.Saaremets.
 •Moodustati Värskas vallas 2005. aasta kohaliku omavalitsuse valimiseks üks valimisringkond mandaatide arvuga 11.
 •Moodustati 2005.aasta kohaliku omavalitsuse volikogu valimiseks Värskas valla jaoskonnakomisjon järgmises koosseisus: esimees- K.Jaago, liikmed- L.Ülend, Z.Pedastik, K.Leopard, T.Sultson, E.Kütt, T.Kruusamäe, H.Kudre, asendusliikmed- V.Alve, E.Kõiv.
 •Määrati 16.oktoobri 2005.a valitava Värskas Vallavolikogu koosseisu suuruseks 11 liiget.

03.augusti 2005.a istungil
 •Otsustati võtta pangalaen summas 5 300 000 krooni Värskas lasteaia ja raamatukogu ehituse lõpetamiseks.
 •Otsustati osta 200 AS Värskas Veekeskuse aktsiat koguväärtusega 200 000 krooni. Aktsiate eest tasuda mitterahalise sissemaksega. Mitterahaliseks sissemakseks on Värskas Veekeskuse ehitusprojekt, mille maksumus on 200 000 krooni.
 •Arutati maareformiga seotud küsimusi. Võeti vastu otsused Tedremäe, Sõerumäe maauksuse, kinnistu number 18379, katastriuksuse 93401: 002: 0126 jagamise kohta.

13.septembri 2005.a istungil
 •Kinnitati valla lisaelarve tulude mahuga 318580 krooni, kulude mahuga 2075397 krooni ning finantseerimistehingud mahuga 1756817 krooni.
 •Otsustati taotleda Värskas valla munitsipaalomandisse järgmised maauksused: Matsuri külas asuv maauksus nimetusega MATSURI KÜLAKESKUS, maa-ala, mille paikneb endine Matsuri kooli hoone, Matsuri rahvamaja, mille ruumides asub Matsuri külaplats ja Matsuri kooli spordiplats. Podmotsa külas asuv maauksus nimetusega PODMOTSA KÜLAPLATS.
 •Tunnistati kehtetuks Värskas Vallavolikogu 29.03.2005.a otsuse nr 11 punktid 3, 4 ja 5, millega kinnitati Värskas vallale kuuluva Ühtina külas asuva majavalduse võõrandamise kirjaliku enampakkumise tulemused.
 •Kinnitati Seto Talumuseumi arengukava 2005-2015 ja tegevuskava 2006-2008. Arengukava on STM tegevuse planeerimise aluseks aastatel 2005-2015. tegevuskava täiendatakse vastavalt vajadusele, kuid vähemalt iga kolme aasta tagant.

KAIRE LEPASTE, vallasekretäri abi

EESTI PERE TOIMETULEK – KAS RIIGI VÕI ERAASI?

MAARIKA LOODUS, sotsiaalnõunik

Eesti on viimastel aastakümnetel läbi teinud suuri ja kiireid muutusi, keskendudes eelkõige üldmajanduslikele näitajatele. Kahjuks pole paljud inimesed suutnud selliste kiirete ühiskonnamuutustega toime tulla ja kohaneda ning sellest tulenevalt toimub kiire kihistumine, sotsiaalne toimetulematust nõrgematel ning seeläbi suureneb sotsiaaltöötaja abi vajavate inimeste hulk. Paljud pered ei jaks toime tulla oma muredega, oodatakse abi väljastpoolt, on loobunud võitlemast oma pere heaolu eest. Aina enam tõuse päevakorda küsimuskas pere on riigi või eraasi, kas on õige ja eetilise otsida peres tekkinud probleemide puhul abi väljastpoolt peret või sekkuda kõrvalisel isikul teise pere ellu? Praegu Eestis kehtiv perekonnaseadus paneb kogu vastutuse perekonna eest perekonnaliikmetele. Vanemad on kohustatud ülal pidama oma lapsi, lapsed abi vajavaid vanemaid jne. Ühesõnaga kõik, mis peres toimub on maksimaalselt pere siseasi. Olen teatud piirides selle seadusega nõus ning pooldan ka ise sellist toimimist, kuid paraku on asjad igapäevaselt sageli teisiti. Kiiresti muutuv ühiskonnas on kõigil tegemist, et enda ja oma pereeluga hakkama saada, lapsed koolitatud saaks ning söök laual oleks. Perekond on tervik, mille

moodustavad erinevad liikmed ning need pisikesed tervikud – perekonnad – moodustavad omakorda meie riigi ja ühiskonna. Ja teada on tarkus, et kui tervikus on mõni lüli või osa puudulik, siis üldjuhul ei funktsioneerigi kogu kooslus hästi. Üks perekond kogu riigis on pisike ja ei avalda eriti suurt mõju kogu ühiskonna toimimisele ning ühe pere puudulik funktsioneerimine ei mõjuta meid. Kahjuks on viimasel ajal Eestis aina enam toimetulekuraskustes peresid, kogen seda oma töös, tutvusringkonnas, kuulen probleemidest erinevates peredes aina enam ja enam.

Üheks probleemide põhjustajaks on töötus. Ehk ei teadvusta me endile, et töötus, eriti pikaajaline, mõjub rängalt kõigile pereliikmetele, ka lastele, kes hakkavad ennast ühiskonnas ebakindlalt tundma – nad on sotsiaalselt tõrjutamad, millele võib järgneda õpingute katkemine juba haridustee algstaadiumis. Haridustee katkemine võib aga põhjustada asotsialiseerumist, kuna sageli puuduvad neil tööturul läbilõõmiseks vajalikud oskused ja teadmised. Asotsialiseerumisega käivad aga kaasas pahed nagu alkoholism, narkomaania, kuritegevus ja nakatumine HIV-i. Arvan, et töötute puhul peaks rohkem tähelepanu pöörama psühholoogilisele abile, et taastada nende enesusk, innustada neid tööd otsima ja mõistma, et töötada on parem, kui olla töötu. Abivajavate töötute puhul tuleks suurendada individuaalset tööd abivajajaga, et selgitada just temale, tema oskustele ja võimetele sobivat tööd ning aidata leida õige töökoht. Kui aitame vanemaid, siis aitame ka lapsi ja laste puhul ei saa me rääkida, et uppuja päästmine on uppuja enda asi. Lapsed on meie tulevik ning riigi käekäik ja meie endigi oma sõltub sellest, kui toimetulevad on meie kõigi järeltulijad. Perepoliitika tänases Eestis keskendub peamiselt iibe tõstmisele, kuid enam

tuleks tähelepanu pöörata lastega perede olukorrale. Materiaalsete ressursside nappus peres võib põhjustada mahajäämusi laste arengus, pole võimalik tegelda huviharidusega, osta koolis vajaminevaid töövahendeid, osaleda ühisüritustel. See tekitab stressi vanematele, lastele ja lähedastele. Stress ajendab või annab põhjuse pöörduda alkoholi poole ning sellest „abi otsida“. Sellega võib selgitada ka viimasel ajal laialt levinud alkoholismi, eriti maapiirkondades, kus töötus suurem ning vaesus ulatuslikum. Pisike riigi poolt antav toetus kulub sageli selistes peredes järjekordest joomatsükli korraldamiseks. Ära hoidmaks sellist mitteotstarbelist raha kulutamist, peaksime suunama rohkem vahendeid otsetoetustena huvihariduse toetamiseks, koolitoidu, õpikute ja töövahendite tasuta võimaldamisele, et tagada maksimaalselt hariduse kättesaadavus kõigile lastele. Kui perekond funktsioneerib hästi, siis kasvavad seal tulevikus sotsiaalselt toimetulevad ning kohusetundlikud ühiskonna liikmed. Lapsed saavad oma kodust kaasa terve pere kogemuse ning suure tõenäosusega püüavad ka oma lastele pakkuda turvalist ja toetavat peret. Kui pole peret, kes toetaks lapse arengut ja koolitööd, siis jääb väarikate ning teadlike ühiskonnakodanike kasvatamise ülesanne riigi ja omavalitsuse kanda. Seda saab teostada läbi haridus- ja noorsootöösutuste. Selleks on vajalik koostöö erinevate institutsioonide- kool, kohalik omavalitsus, politsei, noorsootöösutused jne- vahel, et läbi viia oskuslikku ja koordineeritud ennetustööd. Vastupidiselt käitudes suureneks veelgi abivajajate hulk ning koormus maksumaksja rahale suureneks – rohkem tuleb maksta toimetulekutoetusi, töötu abiraha, halvimal juhul lähevad mõned neist kuritegelike teele ning satuvad vanglasse, mida

peetakse ka ülal maksumaksja rahast. Seega ei saagi üheselt vastata küsimusele, kelle asi on Eesti pere toimetulek. Arvan, et see on sealtmaalt riigi asi, kus pere enam ise hakkama ei saa ning oskuslikult õigel ajal tegutsedes ja abistades saab ära hoida nii mõnegi lapse tänavale sattumise või perekonna purunemise. Mida rikkam on riik ja kõrgem arengutase, seda kvaliteetsemad ja kättesaadavamad on sotsiaalteenused. Kõik investeeringud sotsiaalpoliitilistel eesmärkidel on üldjuhul kulukad ning koheselt tulemust kogeda ei saa, aga kui me ei säästa ja ei väärtusta oma inimressursse, ei toimu ka jätkusuutlikku arengut ning me ei muutu rikkamaks. Värskas valla sotsiaalnõunikuna on heameel tõdeda, et meie vallas on mitmedki eelpool nimetatud strateegiad pere toetamiseks käivitunud riigivõimude otsuseid ootamata. Meie vallas on tasuta koolilõuna kõigile koolis käivatele lastele juba mitmeid aastaid, esimene õppeaast on ka töövihikud koolilastele tasuta. Jätkuvalt toetatakse valla eelarvest muusikakooli tegutsemist, erinevaid huvi- ja spordiringe, püütakse leida erinevaid võimalusi noortekeskuse lõpuni ehitamiseks ning peagi valmib ekstreemspordirada uljaspeadele. Alates 1. septembrist töötab vallas töötu tugiisik, kes abistab inimesi, kellel huvi tööturule tagasi pöörduda ja aitab leida motivatsiooni vähemhuvitatult. Edukalt toimib võrgustikutöö inimeste abistamiseks, võim alati loota abi ning mõistvat suhtumist politseiilt, koolilt, lasteaialt, perearstilt, päästametilt, kolleegidelt, postkontori töötajatel, apteegi rahvalt, ettevõtjatel jne.

Sooovin Värskas valla rahvale toimekat kooliaastat ning vaprust praeguses sotsiaalpoliitiliselt keerukal ajastul toimetulekuks.

Tervisenädalatest lähiajal

Sel aastal tähistatakse 3.-9. oktoobriini leivanädalat „Rukkileiba meie laual“ kaheksandat korda. Nädala eesmärgiks on pöörata tähelepanu oma toitumisele ning õigete tervislike toiduvalikute tegemisele. Leivanädalale eelneb tervislikele eluviise ja liikumist tutvustav nädal. Rukkileib on meie toiduvalikus juba iidsetest aegadest. Ta on tervislik ja krooniliste haiguste riski ennetav toiduaine. Millest on põhjustatud selline reklaamivajadus rukkileivale? Põhjused pole tarvis kaugelt otsida, tuleks jälgida ennekõike enda toitumisharjumusi ning

vaadata, kui palju me tarvitame igapäevases menüüs rukkileiba. Rukkileiva tarbimine on 1990. aastatel langenud alla 100 grammi päevas inimese kohta, ent toitumisteadlased peavad soovitatavaks leiva tarbimise normiks vähemalt 200 grammi leiba päevas. Rukkileiva tervislikkust seostatakse lisaks seal leiduvate vajalike vitamiinide ja mineraalainetega (B-vitamiinid, fosfor, raud, magneesium ja tsink) küllusega, eelkõige aga suure kiudainete sisaldusega. Kiudained soodavad vett, vähendades rasva osakaalu toidus, tugevdavad igemeid, kiirendavad seedeprotsessi, alandavad vere glükoosi ja insuliini sisaldust ning

vähendavad vere kolesteroolisisaldust. Need on kõik probleemid, mis vaeavad meid paljusid. Seega tasub järele mõelda, kuidas on suhted rukkileivaga. Leivanädal on hea võimalus pöörata tähelepanu oma toitumisele ning teha tervislikke ja oma Eestimaist eelistavaid toiduvalikuid. Tervisenädala raames on meie valla kavas mitmed üritused väikestele ja suurtele. Tulemas on tervisekõnni päev Värskas sanatooriumi juures, kus on lubanud osaleda ka Põlva Maavanem, leiva küpsetamine muuseumis, maakonna leivatootjate toodangu degusteerimine ning tervist toetavate tegevuste propageerimine. Ühtlasi on tervisenädalate raames võimalik

külendada Värskas sanatooriumi, kui meie oma piirkonna tervist taastavat ja haigusvõimust tugevdavat asutust. Loodan, et meie vallas on palju tervislike eluviise pooldajaid ning toetajaid, kes oma osalemisega üritustel eeskju näitavad. Selleks, et õigel ajal kohal olla, palun jälgida reklaami valla koduleheküljel või teadetahvil.

MAARIKA LOODUS, Värskas valla terviseedenduse koordinaator

ÕPPEKORRALDUSEST VÄRSKA GÜMNAASIUMIS

Kool kujundab riikliku õppekava alusel oma õppekava. See eeldab koolikollektiivi kokkulepet kooli arengusuundade ja eripära kohta. Kooli õppekava koosneb üldosast ja ainekavadest. Üldosa täpsustatakse õppe- ja kasvatusesmärgid, määratakse kooli õppekorraldus, kehtestatakse tunnijaotusplaan, kasutatav õppekirjandus ja õppevahendid. Ainekavades määratletakse õppesisu klassiti, aineti või kursuste õppeülesanded.

Õppekava läbivad teemad puudutavad õpilase isiksuse ja sotsiaalse arengu seisukohalt olulisi eluvaldkondi, mida ükski õppeaine eraldi ei käsitle, need realiseeruvad kooli kogu tegevuse kaudu.

Üheks eesmärgistatud tegevuseks on õppekursioonid, mille läbiviimiseks Värsk a Gümnaasiumis

on kujunenud kindel süsteem. Õppeaasta jooksul korraldavad aineõpetajad ainenädalate raames õppepäevi erinevates asutustes. Näiteks: kutsesuunitlus kõrgkoolide teabepäeval, Võru Instituut, Intellektika MESS Tartus, Tallinna Tehnika- ja Teaduskeskus, AHHA keskus, kino, teater, näütused jne.

Lisaks viiakse läbi õppekursioonid klassiti õppeaasta viimastel päevadel.

2005/2006 õa. õppekursioonid: 1.-2. klass Põlva-Karilatsi-Taevaskoja, 3.-4. klass Tallinna valtamisväärsused, 5.-6. klass Paikuse Politeikool-Pärnu 7.-8. klass Helme-Pärnu-Virtsu-Muhu 9.-10. klass Cesis-Sigulda-Riia 11.klass Alatskivi- Kauksi rand-Narva-Toila 12. klass Tallinn-Rootsi-Stocholm

Värsk a Gümnaasiumi õpetajad:

Irida – Eve Järvelill- klassiõpetaja; Anneli Jõgela- keemia, inimeseõpetus, füüsika; Ilme Hoidmets- õppealajuhataja, kirjandus, filosoofia; Rein Järvelill- vallavanem; Anna Stepanenkova- direktor, vene keel; Eve Kapten- õppealajuhataja, klassiõpetaja; II rida – Kurmet Karsna- kehaline kasvatus; Maret Vabarna- aednik, tüdrukute käsitöö, Galina Viskar- muusikaõpetus; Kersti Leping- matemaatika; Helena Kudre- raamatukogujuhataja, majandusõpetus; Kaja Laats- logopeed, parandusõpe; Ursula Hakk- bioloogia, geograafia; Heini Siilik- poiste tööõpetus; Aino Lillik- eesti keel; Aime Luts- matemaatika; Ruth Kõivo- klassiõpetaja, Tiina Purik- eesti keel, inglise keel; Olga Nagibina- vene keel; Anneli Läht- kehaline kasvatus.

Eelkutseõppest Värsk a Gümnaasiumis

2005/2006. õppeaasta Värsk a Gümnaasiumis on veidi erinev eelnenutest, nimelt alustas 10. klass piirvalvealase eelkutseõppe valikkursuste õppimisega.

Eelkutseõppe eesmärkideks on: õpetada lisaks kohustuslikele kursustele õppeaineid, mis tagavad elus toimetuleku ja võimaldavad edukama õpinäite jätkamise kõrgkoolides; valmistada ette kandidaadid, kes füüsiliselt ja eetilisel valmis alustama õpinäiteid piirvalvealastes õppeasutustes;

suunata õpilasi igati väärtustama kodukandi vajadusi ja kultuuri eripära.

Eelkutseõppeklass ei sea piiranguid õpingute jätkamisele, pigem annab juurde enesetäiendamise võimalusi ja teadmisi. Jätkuvad majandusõpetuse, joonestamise, psühholoogia, arvutiõpetuse, seto kultuuriloo, filosoofia, autoõpetuse ja kirjandusõpetuse valikkursused. Uute kursustena lisanduvad: orienteerumine maastikul, riigikaitse, erialased vene ja inglise

Kokku kulus ekskursioonidele üle 43 000 krooni. Kooli elarvest eraldati 22 028 krooni. Seega ainult 50% suutis kool rahastada õppekavas olevald kevadisi klassiekskursioone.

Kuna teoreetiliste teadmiste sidumine eluga on ka selle õppeaasta peamiseks ülesandeks, siis peaksime uue elarve koostamisel planeerima kulutusi laste silmaringi laiendamiseks suuremas summas. Ei tohi unustada, et elame ikka Setomaal, niiõelda veere pääl ja peame toetame õpetajate, klassijuhatajate ning lastevanemate soovi anda õpilastele mitmekülgne haridus.

ANNA STEPANENKOVA,
Värsk a Gümnaasiumi direktor

Sõnakunstnike ja kodu-uurijate tegemistest

Eelmisses õppeaastas mahtus palju erinevaid esinemisi ja üritusi.

Sõnakunstnike kaugeim reis ja edukaim esinemine toimus õpilaskonverentsil Pärnu sanatooriumi Tervis suures saalis. Esinema sõitis osa ringi liikmetest, sest sõiduautosse kõik ei mahtunud. Setokeelse kavaga, millesse põimitud killud keele eripärast, parimad numbrid esinemiskavadest ja õpilaste omaloomingust, esinesid Leivo Laats, Evelin Ämarik ja Reno Laanelind. Meie õpilased said sõnaseadmise oskust näidata kõrvuti tuntud keeleteadlaste, raadiohäältel ja Pärnu koolide parimate õpilastööde autoritega. Pärnu Ühisgümnaasiumi direktori Mart Kuuskmanni ja kuulajate südamed nad igatahes oma esinemisega võitsid. Esinejad ja juhendajad said lisaks uhketele aukirjadele preemiaks 3 tundi Pärnu uusima tervisekeskuse veepargis, mis ei unune.

Kodu- uurimistöödest osalesid mitmel konkursidel kaks tööd “Orienteerumisklubi Peko” ja “Värsk a koguduse lugu”.

Orienteerumisklubi Peko tekkeloo, edukamate liikmete saavutuste tabelid, elulood, Peko liikmete koostatud Värsk a ümbruse kaardid ja rahvusvaheliste ning vabariiklike ürituste kokkuvõtted suutis tööks koondata 11. klassi õpilane Eveli Laats. Töö pälvis esikoha maakonna õpilastööde konverentsil Kauksis ja teise koha kodu- uurimistööde konkursil Põlva Talurahvamuseumis. 12. klassi õpilased Kadi Rahuelu ja Kaie Kudre alustasid uurimistöö “Värsk a koguduse lugu” koostamist kaks aastat tagasi. Eelmine õppeaasta tõi töö esimese osa eest võidu maakonna õpilastööde konkursil ja see õppeaasta esikoha ning rahalise preemia kodu-uurimistööde konkursil Põlva Talurahvamuseumis.

Kodu- uurimine, mis alguse saanud Värsk a Gümnaasiumis rohkem kui 20 aastat tagasi, jätkub. Mitu poolikut tööd ootab lõpetamist ja alustada plaanitakse oma suguvõsade uurimisega. Õnneks leidub õpilasi, kes huvitatud kodukoha ajaloo ja oma keele uurimisest ning julgust tutvustamisest.

ILME HOIDMETS,
Värsk a Gümnaasiumi õppealajuhataja

Rein Järvelill, Põlva Haridus- ja Kultuuriosakonna juhataja Koit Nook, tollane Sisekaitseakadeemia rektor Peeter Järvelaid, Värsk a Gümnaasiumi direktor Anna Stepanenkova, allakirjutanu ja huvilised Setomaa valdadest. Muraste Piirvalvekoolis toimunud õppepäev ja õppedirektor Lembit Võime näitasid kätte täpsemad suunad, kuidas ja millega alustada. Ja algaski...

ILME HOIDMETS,
Värsk a Gümnaasiumi õppealajuhataja

Suvesündmused

Suvi oli sel aastal mõnusalts soe ja sündmusterohke. Kontserte, etendusi ja muud huvitavaid jagus kuulamiseks - vaatamiseks nii omas vallas kui ka kauge- maal.

Suve suurim pidu on kahtlemata jaanipäev. Värsk a vallas toimus jaanipidu traditsiooniliselt 23. juunil. Selle aasta jaanipeo tegid meeldejäavaks oma esinemistega nairühm LUSTILINE, ansambel ZETOD ja omaseatud tuletantsuga tantsurühm EFEKT. Jaanipidu juhtis Jaak Madismäe. Eesti Vabariigi presidendist poolt saadetud tulega süüta jaanilõkke vallavanem Rein Järvelill. Tantsuks mängis Põlva ansambel K.O.I. Suured tänu jaanipäeva korraldamisel abiks olnud Heini Kenale ja Vello Djominile.

Vana kalendri järgi tähistatakse jaanipäeva Treski külas. 9. juulil kogunes külarahvas ja külalised jaanitulele. Traditsiooni kohaselt peeti sel päeval palvus Treski tsässonas Ristija Johannese auks. Peoõhtu kulmineerus lõkke süütamisega külaplatsil, kus külameeste eestvedamisel toimusid võistumängud. Jaanipeost võttis osa üle 400 inimese. Vana jaanituli on seto kultuuritraditsioonide ja külakogukonna säilitamise seisukohalt väga tähtis sündmus.

Sama tähtsaks võib pidada ka teisi kirikupühasid. 29. juulil tähistati Saatesse päätitsapäeva. Toimus jumalateenistus Saates Paraskeva kirikus. Kirmaskil leelotas Leiko koor ja pilli mängis Nikolai Kõiv. Peoõhtu sisustas ansambel Anna Minna.

Värsk a Laululaval 16. juulil said kõik raskemuusika austajad kuulata ansambleid LES DIAMANTS ja VENNASKOND. Toimus Vennaskond linnusetuur 2005. Turneel välja kuulutatud THE TUBERKULOITED Värsk as üles ei astunud.

Setomaal kuulutatakse välja igal aasta ühel päeval Seto Kuningriik. Sel aastal oli kuningriik 6. augustil Luhamaal. Leiko koor sõitis sinna koos Mikitamäe Helmiseaga. Traditsiooniks saanud meistrite võistlused (sõira-, leiva-, piiragu-, hansa-, ollõ-, kargusõ-, kasatski-, karusõ-, vägimehe-, hobõsõmehe-, sõnalisõ) said vaevalt peetud kui vihmasadu tugevnes ja Setomaa ülemsootska Evar Riitsaar kuulutas kuningriigipäeva lõppenuks. Seto kuningriigi meistreid (kargus ja kasatsk – Maime Kapten, sõnalisõ – Aleksandra Kõiv) tänati Obinitas Taarka viimasel etendusel ja sõjaväeparaad peeti Lüübnitsa sibula-, kala- ja käsitöölaadal. Järgmisel aastal toimub kuningriigipäev Mikitamäe vallas. Neljandat aastat järjest korraldab kultuurikeskus augustikuus noorte muusikasündmust “Värsk a/e Kurgi Rock”. Noored said sel korral näha, kuulata ja tantsida ansambleite VESIKANA (Värskast), MÄNNIKÄBI ja CLUMSY PARACHUTER (Ahjalt), HOMM (Verioralt) ja URSULA (Tallinnast) järgi. Ürituse üheks eesmärgiks on propageerida alkoholvaba pidutsemist, seepärast pakuti peo külalastajatele janu kustutamiseks värsket kurki. Eesmärgiks on tutvustada ka erinevaid Eestis tegutsevaid noori ansambleid, pakkuda vaheldust diskodele ja laiendada noorte silmaringi erinevaid muusikastiile viljelevate ansambleite näol ning suurendada siinsete noorte hulgas oma ansambli tegemise tähtsust ja populaarsust. Sündmuse tarvis valmis ka kodulehekülg www.zone.ee/kurgirock. Rockipidu toetas Kultuurkapitali Põlvamaa ekspertgrupp, Värsk a Sanatoorium, Värsk a vald ja toodanguga kohalikud ettevõtjad. Suured tänu kõikidele!

Muinastuli, kui suve lõpu ja Läänemere rahvaste ühtsuse sümbol, süüdatakse igal aastal augusti viimasel laupäeval. Lobotka külaplatsil tähistati sündmust mitmesaja inimesega. Peol

“Lustilise” savine reis Prantsusmaale

Heinakuu teise poole, 15.-30.juulini, veetsid 17 värskalast bussireisil Euroopas. Nimelt osalesid 12 naisrahvatantsurühma Lustiline tantsijat ja 4 folkloorirühma Kuldatsäuk lauljat koos pillimängija

Galina Viskariga 42. Europeade folkloorifestivalil Prantsusmaal, Quimperis linnas. Kokku reisid Eestist Prantsusmaale üle 200 taidleja, 5 bussitait tantsijaid ja pillimehi. Meie kahekordse

Lustilise liikmed enne rongkäiku
Foto: Elle Toomas

„Zeto” poisid oma esimese tsõõriklpaadi esitlusest
Foto: Rutt Riitsaar

esinesid rahvatantsuansambel Hõbehall ja tantsustuudio Läbi Enese, tantsuks mängis ansambel Wismari poisid. Muinastuled üritust korraldab külavanem Heldur Kotov koos Lobotka külarahvaga.

Rahvamusiikaansambel ZETOD on tegutsenud kaks aastat. Juulikuus valmis ansambli CD-plaat ja 2. septembril seoses kooli algusega toimus Värsk a Kultuurikeskuses plaadi esitus. Esitlusele võisid tulla kõik, kellel huvi poiste tegevuse ja muusika vastu. Tasuta CD-plaadi said kõik Setomaa koolid, muuseumid, raamatukogud ja rahvamajad. Zetode plaat nimega “Lätsi vällä kaema” on heaks võimaluseks Seto kultuuri tutvustamisel tänapäeval. Eesti Televisioon tegi ülesvõtteid samal päeval nii poistest kui ka teistest seto kultuuriga tegelevatest Värsk a koolinoortest. Plaadi valmimist toetasid Setomaa kultuuriprogramm ja Kultuurikapitali Põlvamaa

ekspertgrupp.

Kaugematest sündmustest oli kõige populaarsem Obinita Seto Seltsimaja õuel Vanemuise teatri poolt lavastatud ja mängitud Taarka – hingeminev lugu seto laulust Hilana Taarkast. 17. augustil enne etenduse algust ja vaheajal oli võimalus Lustilise lauljatel ja tantsijatel kirmaskil ilotada. Kaasas oli pillimees Jalmar Vabarna. See oli huvitav kogemus ja võimalus osa saada Taarka etendusest.

Kokkuvõttes jagus osavõtjaid nii kultuurikeskuse kui ka teiste poolt korraldatud sündmustele.

Lootusrikkalt järgmisesse suvesse vaa- dates,

JANE VABARNA,
Värsk a Kultuurikeskuse juhataja kt

püüdsid eriti kõikide pilke ja tähelepanu. Ajaloolise Quimperis vanalinna üheks vaatamisväärsuseks oli majesteetlik katedraal oma hommikuse kontsertteenistusega. Meelde jäi Quimperis lilleõites sildaderohkejõgi, mis olenevalt tõusudest ja mtoonadest vahetab pidevalt voolu suunda.

Päikselisi ookeaniamusi saime nautida Quiberoni rannas ja pärast laevasõitu Belle-Ille fantastilise saare laguunides. Vihmast ja tormist ookeani kogesime aga paljajalu kõndides Pointe Du Raz poolsaarel Euroopa lõpus.

Reis kujunes meile kõigile muljete- rohkeks suvepuhkuseks.

Lustilise liikmete tänuõnäd kõigile reisi toetajatele ja rahastajatele: Värsk a Vald, Kultuurkapitali Põlvamaa Ekspertgrupp, AS Värsk a Sanatoorium, Ahti Kõiv ja Eesti Kultuurkapitali Sihtkapital. Eriti täname kultuuritöötajat Jane Vabarnat, kes taotles edukalt reisifinantse projektidest.

HELENA KUDRE,
rahvatantsurühma tantsija

VÄRSKA OK PEKO TEGEMISED 2005. AASTAL

Algas kõik sellest, et 15 aastat tagasi, 6. oktoobril 1990. aastal, istusid Värskas koos 13 meest-naist ja moodustasid Värskas Orienteerumisklubi Peko. See tähendab seda, et OK Pekol on sellel aastal ees ootamas juubel, mis on taasiseseisvunud Eesti Vabariigi vanust silmas pidades vanem omariiklusest.

Milline on olnud OK Peko areng läbi aastate?

•Treeningprotsessi järjepidavusse löi mõra Põlva LNSK spordikooli filiaali kadumine Värskast. Siiaamaani on jätkatud noorte treenimist entusiasmiga najal ja koostöös Värskas Gümnaasiumiga, ringitundide näol. Kõrgete sportlike eesmärkide saavutamiseks sellest ei piisa. Meil on tublid lapsevanemad, kes oma võsukestele treeninguindu süstivad.

•Võistluste korraldamine on olnud OK Peko üks firmamärke alates 1990. aastal toimunud Suunto Gamesist ja lõpetades sellel, 2005. aastal, talviste ja suviste Eesti meistrivõistlustega. Selliseid klubeid võib Eestis ühe käe sõrmedel üles lugeda, kes nii palju ja kõrgetasemelisi võistlusi üldse suudavad korraldada. Korraldustaseme tõstmiseks on koostöös OK Põlva Kobrasega antud sisse taotlus 2008. aasta tudengite MM korraldamiseks keskusega Värskas.

•Selle kõrval, et OK Pekol on olemas inimressurs kõige selle läbiviimiseks, on ka klubi pidevalt oma võistlusteks vajaminevat varustust täiendanud. Klubil on olemas elektroonilise märkesüsteemi Sport Ident jaamad, milleta võistlusi enam korraldada ei saagi. Igal aastal täiendatakse ja joonistatakse juurde O-kaarte. Võib märkida, et maa-ala Värskas sanatoorium –Saate –Rääptsova –Väike-Nedsaja –Tonja –Värskas sanatoorium on kaardistatud ja kaardid olemas elektroonilisel kujul. Klubi jaoks treeningbaasiks võib nimetada ka Verhulitsa külas asuvat Suusamaja, kus on peetud mitmeid treeninglaagreid ja võistlusi.

2005. aastal korraldatud ürituses •EMV suusaorienteerumises toimusid 3 päeval Hirvemäe ja Suusamaja ümbruses. Metsa oli sisse aetud üle 60 km suusaradu, mida aitas teostada ka Tartu Maratonilt renditud rajatraktor. OK Peko liikmetel läks hästi- võideti kokku 23 medalit.

•Traditsiooniline rahvusvaheline XV Peko Kevad peeti seekord Verhulitsa mägedes, kus rajad kevadeks kenasti kuu-

vanud ja pakkumas head jooksulusti kõigile.

•III Peko MTBO rattaorienteerumine pakkus maastikuks liivaseid Korela maastikke.

•III Rattamaraton, keskusega laululaval, tõi kokku jälle paljud Eesti tipptratturitest ja rajal käis armutu võistlus liiva ja konkurentidega. Oleme Põlva maakonnas ainukesed, kes üritavad ka rattakultuuri piirkonda tuua (lisaks Räpina maanteevõistlus). Järgnevatel aastatel ootaks just kohalikke aktiivselt kaasa lööma matkarajal ja lastesõitides.

•Aasta tähtsaim võistlus on EMV Kitsemäed tavarajal, mida peetakse orienteerumise kuninglikuks distantsiks. Võistluskeskuseks Poogandi tee ääres olevad põllud, kuhu mahutati ära 200 autot 500 inimesega. Võistlused õnnestusid. Sportlikud tulemused 2005. aastal

•Võrreldes suuremate keskustega, kus harrastatakse orienteerumist, rahvaaru ja suhet saavutustes, on Värskas oma tulemustega julgelt esirinnas. •Aasta alguses EMV-l suusaorienteerumises võitis Värskas OK Peko 23 medalit ja lisa oleks tulnud täiskasvanutel, kes võistlust korraldasid. Noorteklasside medalivõitjad tasub kohe ühes lugeda alates vanematest: Jalmar Vabarna, Even Toomas, Tiit Toomas, Kristjan Parve, Tuuli Kotov, Kaisa Raudkepp, Daisy Kudre.

•Sellele järgnes loomulik jätk - Eesti esindamine Juunioride MM ja Noorte EM Sveitsis. Samas toimus ka Veteranide MM, kus Värskat esindas Ingrid Kala. Vanemad poisid käisid võistluskogemusi kogumas, olles ise paar aastat nooremad. Tulemusi tuleks poistelt teoreetiliselt oodata 2007. aastal.

•Suvehooaja märksõnadeks võiks olla Kaisa Raudkepi hea jooks jüriöö, kus endast vanema vanuseklassi koondise kohast jäid puudu mõned sekundid ja Tiit Toomase võimalus esindada enda vanuseklassis Eestit Läti-Leedu-Eesti matšil.

•Samaaegselt artikli kirjutamisega toimus Rattaorienteerumise MM Slovakkias ja Eesti koondisse kuulub Raul Kudre. Rattaorienteerumises näitab huvi üles omanavuste seas Sander Linnus ning hästi tuleb rattaga orienteerumine välja Jalmar Vabarnal ja Tiit Toomasel.

•Meie klubi liikmete headest tulemustest teistel aladel võiks esile tuua multisporti etappidel häid kohti saavutanud naistevõistkond, kuhu kuu-

OK PEKO liikmed 2003 aasta lõpetamisel
Foto: Raul Kudre

lusid Tea Pärnik ja Sirlu Parm. Meeste arvestuses esikohale konkureerisid küll erinevates võistkondades Randy Korb ja Raul Kudre. Nooremad poisid Tiit Toomas, Even Toomas, Jalmar Vabarna löid kaasa edukalt lühemal rajal. Klubi liikmetest Mare Parve, Martti Parve, Jüri Pärnik on erinevates võistkondades omas arvestuses tulemustetabeli eesotsas.

Suusaraja projekt Verhulitsas •Talvel sai kirjutatud projekt Euroopa struktuurifondidesse Meede 3.5, suusaradade laiendamiseks ja parendamiseks Verhulitsa metsadesse. Praeguseks on maastikutööd tehtud ja rada ootab viimistlemist ning suusastaadion piirdeaedu. Projekti raames on tulemas 10 komplekti suusavarustust, mida harrastajad saavad juba sellel talvel kasutada väikse tasu eest.

OK Peko, koostöös vallaga, püüab hoida rajad talvel heas sõidukorras ja kõik enda tervise eest hoolitsejad võivad aktiivselt radu testida, kasutada. OK Peko on alati valmis abistama sportlike ürituste läbiviimisel.

Tahaksin siinkohal tänada kõiki maaomanikke nende mõistvat suhtumise eest suusaraja laiendamise, kelle maadega piirneb või maad läbib praegune suusarada. Püüame omalt poolt hoida suusaraja ümbruse korras ja puhtana.

Tulevik •Värskas OK Peko püüab klubilist tegevust jätkata sama aktiivselt nagu siiaamaani ja usun, et kunagi on Värskasse oodata ka suuremat tiitlivõistlust, mille peale vaikselt oleme mõtlema hakanud. Noorte arengule suureks tõukeks oleks Värskasse treeneri palkamine või ideaalvariandis spordikooli loomine. Laste sportimisega kaasneb ka lastevanemate ja tuttavate sportliku teadvuse kasv, mis omakorda elavdab kogu Värskas piirkonna tervisesporti.

Koostööpartnerid •Ükski mittetulundusühing ei saa edukalt ja aktiivselt eksisteerida ilma toetajate ja koostööpartneriteta. Oleme alati väga tänulikud igasuguse abi ja kaasalöömise eest meie tegemistes.

Tänu sõnad: Värskas Vallavalitsus, AS Värskas Vesi, AS Värskas Sanatoorium, OÜ Värskas Laht, Orava Metsakond, EO Map, Räpina Pabeivabrik, Kultuurkapitali Põlva ekspertgrupp, Värskas Tugikomando, Värskas Kultuurikeskus jne.

Ükski klubi ei eksisteeriks, kui tal poleks aktiivseid liikmeid-aitäh kõigile, võin teie peale kindel olla!

RAUL KUDRE,
Värskas OK Peko president

hine kalamiis, vaivalt sai ää ar minnä, ku panõd rihhilidsä sisse. Mõnikõrd võt minnõgi järvepäälle ütäh, oi oll illos – puhas vesi, varsakabja häitsiva! A mis tetä, ütski illos olõi igäväne.

Lõpõtusõs tahasi üldä, et ku vanaimä nakas piirakerut küdsämä, vanaao inemese, sis kutskö õks latso-latsõ appi, agu jääs näile ka midägä külge.

KUREMÄE ANNI

„KODOMAASK“ – TÖÖKAS MALEVARÜHM

Taas kord, suve keskel, asusid noored kõikjal Põlva maakonnas usinasti erinevate tööde kallale. Ka Värskas noored olid koos Põlva linna noortega ametis. Nagu eelmistel aastatel, tehti „Kodomaask“ rühmanime all tööd Velnas, Lepa talu maasikapõllul. Töö algas 4. juulil. Noored, kes kohale tulid, olid täis indu ja lusti, kuigi nii mõnelegi oli teadmata täpne töö, mida tegema hakatakse. Esimestel päevadel oli suhteliselt raske pidada vastu kuumale päikese käes marju korjates, kuid miski pole ületamatu, nii ka meie töö liikus varajasesse hommikutundidesse. Loomulikult oli meeldivam teha tööd hommikul ning

terve päev logeleda päevitades või ujudes.

Malev ei olnud meie rühmale mitte ainult töötegmine, vaid ka palju muud. Erinevad õhtud olid huvitavalt sisustatud - kord rebaseid ristides, kord Treskis jaanitulel käies. Huvitavat tegevust leidsime piisavalt. Koos võtsime ette käigud AS Värskas Vesi ruumidesse ja ka Seto Talumuseumi Iloõdagul sai käidud.

Kindlasti oli malev heaks võimaluseks noortel oma suve sisustada ja uusi sõpru leida. Omal kohal oli ka töökogemuse saamine, mis mitte alati ei olnud sama kerge, kui alguses arvati. Lõbusad õhtud ja üritused, millest osa

võeti, kaalusid kindlalt kõik muu üle.

Meie rühmale oli põnevaks malevasuve lõpuks Maleva kokkutulek, kus kohtusime teiste rühmadega, võistle-sime ja tundsim lihtsalt suurt rõõmu. Maleva lõpus arvas nii mõnigi noor, et ka järgmisel suvel peaks tulema, võimalusel just vanasse „Kodomaask“ rühma. Selline positiivne mõte paneb ka rühmajuhid taas kord pingutama järgmise aasta nimel.

EGLE PÖVVAT,
rühmakasvataja

„Kodomaask“ rühma liikmed
Foto: Egle Põvvat

Kolodavitsa NALANÕNA 2005

Värskas valla maalilisel kaunis Kolodavitsa külas asub Teini talu. Koht on meele-tult kena: Teini oru põhjas laiub kena järveke, milles ujuvad sajad karp-kalad, ümbritsevas metsas siristavad kogu ööpäeva linnud. Järvest mõnekümne meetri kaugusele on ehitatud kiik ja laululava. Talu perenaine Merike on igati aktiivne ja ettevõtlik inimene, suurepärase külaelu edendaja. Teda ei paista hirmutatavat tõsiasi, et paar kilomeetrit metsa sees asuvasse muinasjutulisele paika viivat õiget teetsa on võõral keeruline leida. Ikka suudab ta Kolodavitsas korraldada üritusi, mis nii mõnedelegi linnapidudele “silmad ette teevad”.

16. juulil, nagu mitmetel eelnevatelgi aastatel, kogunes Teini orgu naljamehi ja - naisi, anekdoodivestjad ning lauljaid. Algas ametlik Kolodavitsa NALANÕNA 2005 konkurss. Õhtujuht, Kuldsuu 2004, Margus Kastor hoidis üleval nii märkamatuult lavaesise täitnud huumorisõprade tuju kui ka suunurgad. Isegi kergel hooivilmal, mis ürituse alguses maha sadas, ei õnnestunud rahvast heidutada. Esinemisega alustas memmede tant-

surühm, kelle hoogsate sammude rütmil publik rõõmsalt kaasa plaksutas. Piduliste jalad pani tatsuma ansambel PS Troika, kelle uued ja aastatetagused hitid meelitasid lava ette nii noorema kui ka vanema kuulajaskonna. Ansambli vaheaegadel toimusid naljanõna konkursi kolm vooru. Igas neist tuli esitada üks pala, laul, tants, anekdoot või mõni muu etteaste, peaasi, et see naljakas oleks. Osalejaid oli seitse. Juba peale esimest vooru oli selge, et näha saab tihedat rebimist. Silmapaistvamad olid Sinaida ja Leivo: Sinaida omaloodud luuletusega, Leivo naljajutuga. Sõnakunstnike esinemise vaheajal kõitsid pilke kõhutantsijad Aule ja Riina, kelle andekus ning kirevad riided olid silmapaistvad. Oma kava lõpus haarasid nad rahvagi puusi keerutama. Ja ennää! Häbisse ei jäänud keegi. NALANÕNA konkursi teiseks vooruks oli paar osalejat loobunud, üks juurde tulnud. See muutis võistluse veelgi pingelisemaks. Kolmanda ehk otsustava vooru järel tuli rahval demokraatliku hääletuse teel valida võitja. Selleks osutus Värskas Gümnaasiumi 9. klassi lõpetanud Leivo Laats. Esimeses voorus esitas Leivo naljapala, viimases kahes anekdoodi. Temast

jäi napilt alla Sinaida Türkson Oravalt, kes oleks väärinud eriauhinda omaloodud luuletuste ja laulude südamliku esitamise eest. Ta laulis oma nägemusest ajast, mil enamus publikust veel sündinudki polnud, praegusest olukorrast Eesti riigis, poliitika-st ja veel paljust muust. Ja miks olekski pidanud nõnda meeldivat, mahedat, lausa vapustavat ja kadestamapanevat häält häbenema? Tema lauludes oli kõike, need panid rahva naerma, nutma ja mõtteisse vajuma. Loodetavasti jätkub Sinaidal seesugust energilisust veel paljudeks aastateks.

Auhindadeks olid keramiik Heli Konsapi valmistatud keramiilised seinaplaadid ning Urmas Udso meisterdatud kõrtest kübarad ja sarved. Olen enam kui kindel, et kõik kohalolnud jäid ülimalt rahule. Ega muidu poleks pidu hommikuni kestnud ja PS Troikalt aina lisalugusid nõutud. Kogu Teini perele, eriti pereema Merikesele, sooviks julget pealehakkamist ja ettevõtlikkust ning palju edu edaspidisekski!

EVELI LAATS,
Värskas Gümnaasiumi õpilane

Suvi muuseumis

Suvehooaeg on lõppemas ning sobiv aeg kokkuvõtete tegemiseks, mis muuseumis toimus ja kuidas läks. Neljapäevaõhtuste Iloõdagutega alustasime sel suvel juba juuni lõpus. Iloõdagud toimusid 8 korral kuni augusti keskpaigani. Neil õhtuil oli võimalik vaadata-kuulata järgmisi kollektiive: Kuldatsük, Lustiline, Laanõtsirk, Leiko, Käokuld, Helmine, Liinatsura' ja pil-limehi Galinat, Kollit, Jalmarit jt. Huvilisi jätkus igaks õhtuks. Üritusi soosis ka ilm.

Päris esimest korda oli 30. juulil muuseumi õuel üritus “Tüü- ja ilotal-gu”, mille raames said meie külalastajad osa järgmistest töödest-tegemistest: hammõ ja kaltsuteki kudumine, pudelisuu ja kirivöö tegemine, Seto värvilise pitsi heegeldamine, sepi-stamine, saviga meisterdamine, puudu treimine, võrgu kudumine, ravimtaimede ja maitsetaimede kogumine-kasutamine, soki kudumine, pitslinade heegeldamine, pakutrükk, või ja sõira valmistamine. Võimalus oli osta talu põllusaadusi ning erinevaid käsitöö- ja tarbeesemeid. Meelelahutusliku pole eest kandsid hoolt Värskas folkloorian-samblid ja kuningriigi pillimees Kalju Tero.

Suve viimaseks ürituseks oli 10. septembril toimunud Porovikupäev, mis toimus muuseumis kolmandat korda. Avatud oli seenenäitus, sel aastal põua tõttu mitte väga seenerohke. Osalejad määrasid koos mükoloog Leho Tedersooga seeni ja said kohe-selt oma küsimustele ka vastused. Pärast mõttetööd degusteerisime tsäimajas valmistatud seenetoite ja soovi korral võis kaasa võtta retsepte, et nende järgi kodustele hõrgutisi valmistada. Kuna maitmine ju kõhtu ei täida, siis Porovikupäevä lõpus palusime kõiki seenesuppi sööma ja magustoiduks valmistasime rahva silme all magusaid taigust küpsetatud seeni. Lisaks üri-tuste heale külalastavusele ja vaatamata puudunud suurüritustele, külastati meid suvekuudel väga hästi – 11 618 külastust. Lisaks telliti arvukalt kontserte, pul-maprogrammi, oli rohkelt näitusi ja õppusi.

Lõpetuseks tahaks tänada Setomaa Kultuuriprogrammi, Põlvamaa Kultuurkapitali Ekspertgruppi, Värskas Vallavalitsust, kelle toel meie üritused toimusid.

Päikselist sügise algust!

EVI ROHTLA,
muuseumi pedagoog

V A R I A

Kultuuri- ja spordiürituste 2006. aasta taotluste tähtaeg

Volikogu kultuuri- ja hariduskomisjon annab teada, et ootab 05. oktoobriks vormikohaseid taotlusi paberandjal 2006. aasta kultuuri- ja spordiürituste kalendrisse lisamiseks ning finantseerimisotsuse tegemiseks. Taotlusi oodatakse eelkõige valla kultuuri- ja haridusasutustelt, aga ka külvanimematelt ning kõigilt teistelt, kel pealehakkamist üritusi läbi viia.

Käesoleval aastal oli kultuuriürituste fondi summa 102 250 krooni ja spordiüri-

tuste summat suurendati 80 000-lt 92 000-ni. Toetuste eraldamise otsustab haridus- ja kultuurikomisjon. Toetust saanud ürituste nimekiri on Värskas Kultuurikeskusele aluseks 2006. aasta kultuurikalendri koostamisel. Fondi üldsummad on aluseks valla eelarve vastavate alajaotuste kinnitamiseks.

Esitatavas taotluses kindlasti märkida ürituse nimi, toimumise aega ja koht, korraldaja, ürituse lühikirjeldus ja eelarve. Oma- ja/või kaasfinantseeringu korral see kindlasti eelarves välja tuua. Kellel on 2005.

aasta ürituse aruanne esitamata, palun ennem 05. oktoobrit see kindlasti esitada.

Infot ja taotluste, aruannete blankette saab valla kodulehelt ning arendusnõunikult. Taotlused tuua vallasekretäri abi kabinetini.

RUTT RIITSAAR,
arendusnõunik

Kultuuri- kalender

OKTOOBER

26.september kuni 07.oktoober:

Tervisenädal Värskas vallas

04.oktoober: Õpetajatepäeva pidu Saates Rahvamajas

07.oktoober: Tervisenädalate lõpupidu Värskas Kultuurikeskuses
16.30-18.00 disko kõige pisematele. TASUTA!

19.00 Tervisenädalate lõpetamine ja üllatuste loosimine

19.30 – 23.00 disko kõigile. Pilet 15.- DJ Tulvo Ilves

13.oktoober: Salongiõhtu Hirvemäe Puhkekeskuses ansambliga HAARUS

Pilet 30.-, õpilastele ja pensionäridele 15.-

21.oktoober: Playback show Värskas Kultuurikeskuses. Korraldaja Värskas Gümnaasium.

NOVEMBER

01.-05.november: Muuseumi sünnipäevanädal

10.november: Salong teatrilt estraadikava PÄEVAPILTNIK

Pilet 60.-, õpilastele ja pensionäridele 40.-

11.november: Nahtsipäeva tähistamine Matsuris

12.november: Isadepäeva tähistamine

18.november: XIII Laste laulupäev VÄRSKA 2005

24.november: Kadrikarneval Värskas Gümnaasiumis

DETSEMBER

09.detsember: Jõululaat Värskas Kultuurikeskuses

09.detsember: Oma kooli päev-jõululaat Värskas Gümnaasiumis

15.detsember: Salongiõhtu

18.detsember: A.Vabarna nimeline omakultuuri õhtu Värskas Kultuurikeskuses

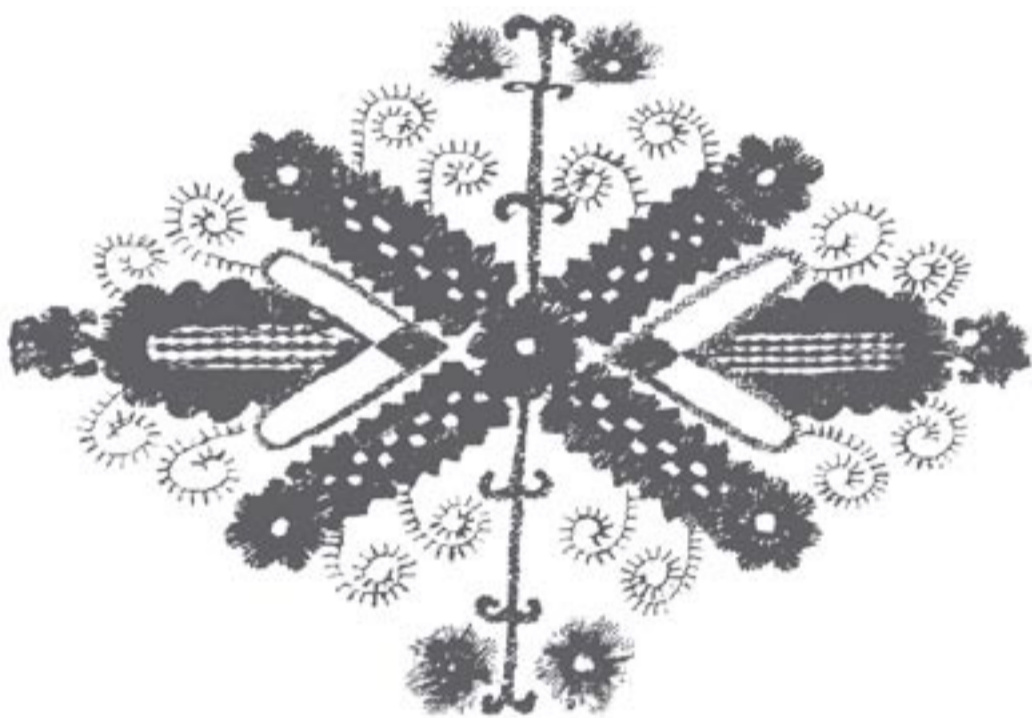
21, 22.detsember: Värskas Gümnaasiumi jõulupeod

27.detsember: Koduste laste jõulupidu

28.detsember: Värskas valla jõulupidu

29.detsember: Pensionäride jõulupidu Saates

30.detsember: Pensionäride jõulupidu

Õnnitleme sünnipäevalapsi TEADE

Aleksandra Ojapalu	26.juuli -87	Maria Palm	23.august-75
Jekaterina Sai	01.juuli -85	Semjon Kõopuu	01.august-70
Viktor Leming	20.juuli -83	Paul Mäeste	01.august-70
Anna Maripuu	10.juuli -81	Nigul Kiho	17.august-70
Liidia Linnus	31.juuli -81	Liide Puusaar	19. august-70
Salme Laimets	06.juuli -80	Vello Kala	09.august-65
Ilse Rämmal	12.juuli -80	Valentin Šalonin	12.august-60
Leida Jõesuu	04.juuli -76	Liidia Salumets	02. august-55
Nikolai Varbla	01.juuli -70	Vello Metsakaev	05.august-50
Allu Püve	24.juuli -70	Tiiu Oinak	09.august-50
Ljudmila Pähn	30.juuli -70	Veera Suurkütt	13. september-92
Nikolai Võsonurm	18.juuli -60	Helmi Rappu	12. september-83
Hiie Kikkamägi	06.juuli -55	Olga Kalasaar	19. september-82
Vladimir Serbak	20.juuli -55	Melania Laats	24. september-82
Paul Heimar	12.juuli -50	Hilda Lõhmus	25. september-82
Vaike Alve	13.juuli -50	Varvara Aruots	24. september-80
Elmar Mandel	05. august-90	Anna Kullimaa	02. september-77
Gustav Sisko	01. august-87	Valentina Kandla	11.september-77
Maria Mägi	06.august-80	Jelena Käär	25.september-76
Maria Külvja	22.august-80	Helgi Ubinhain	11. september-65
Anna Talumees	25. august-78	Kalju Teder	18.september-65
Laine Kunst	06.august-76	Valeri Meister	15. september-60
Õie Piller	16.august-76	Aino Ledjanova	23.september-60
Nikolai Puide	21. august-75	Vello Nõulik	30.september-50

College for International Co-operation and Development (CICD) ootab vabatahtlikke Aafrikasse! 14 -kuine programm. Keskkonna-, sotsiaal- ja HIV teabe projektid Lõuna-Aafrika riikides (Mosambiik, Namiibia ja Sambia). Eelnev kogemus pole vajalik. Vanus vähemalt 18 aastat. Koolitus Inglismaal või Taanis. email: marie@cicd-volunteerinafrica.org, m a a r j a m a r i @ g m a i l . c o m www.cicd-volunteerinafrica.org

Tel 07813 854 298 ja 01964 631 826

Sügispäikest soovides,
MAARJA OUNASTE

Värskas Vallavalitsus ja Vallavolikogu tervitavad pisikesi vallakodanikke DEISI KRUUSTIK'ku ja TIMO KUDRE't ning nende vanemaid!

Värskas valla sõnumid

Number 3(6), september 2005

Toimetaja: Rutt Riitsaar
Redigeerija: Ilme Hoidmets
Telefon: 796 4772
e-mail: rutt@verska.ee
Valla veebileht: www.verska.ee

Makett ja küljendus:
MTÜ Kütioru Avatud Ateljee
Trükk: AS Võru Täht

Järgmine nr ilmub detsembris 2005

Värskas vallavalitsus ja vallavolikogu mälestavad manalatele lahkunuid:

ANASTASSIA KORK
NIKOLAI KUDRE